

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 28 лютого 2017 року № 6-2

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак”

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак”. За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. У 2014–2015 роках та за 9 місяців 2016 року Українським державним підприємством “Укрхімтрансміак” (далі – Укрхімтрансміак), яке є стратегічним для економіки та безпеки нашої держави в хімічному комплексі та особливо важливим для економіки підприємство, матеріальні та інші активи використовувалися достатньо ефективно. Якщо за 2014 рік та перше півріччя 2015 року оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства задовільна, а протягом другого півріччя 2015 року навіть неефективна, то за 2016 рік робота УДП “Укрхімтрансміак” була ефективною. Фінансові ресурси, сформовані на підприємстві, дозволяли сплачувати платежі на користь держави у вигляді податків і зборів у великих розмірах.

Показники рентабельності Укрхімтрансміаку мали позитивний характер і, відповідно, дохідність підприємства з різних позицій зростала. Разом з тим баланс Укрхімтрансміаку у досліджуваній період не був абсолютно ліквідним. Перетворення матеріальних або інших цінностей в грошові кошти для покриття поточних фінансових зобов’язань було проблематичним.

За відсутності дієвого контролю з боку Міністерства економічного розвитку і торгівлі України як Уповноваженого органу управління не забезпечено у достатньому обсязі зміцнення фінансового стану підприємства. Зростання прибутку насамперед пов’язано із знеціненням

української гривні і зростанням курсу валют (долара США) та підвищенням тарифу на транспортування аміаку російського походження. При цьому **95,5 відс.** чистого доходу підприємства становлять саме **послуги з транзиту рідкого аміаку** через територію України, оплата за які здійснюється у доларах США. Незважаючи на перекачування додаткових обсягів аміаку російського походження, **загальний фактичний обсяг транспортування аміаку** протягом останніх 4 років **мав хоч і незначне, але зменшення.**

Статутні завдання Укрхімтрансаміаку щодо забезпечення безпечної експлуатації українського відрізка магістрального аміакопроводу Тольятті–Горлівка–Одеса переважно **виконуються.** Проте **стан розрахунків за транзит аміаку станом на 01.02.2017 є критичним.** **Належна взаємодія** Уповноваженого органу управління та суб'єкта господарювання **відсутня.** **Судові спори** з основним контрагентом ВАТ “Тольяттіазот” **негативно впливають на діяльність** українського підприємства, фактично створюючи **ризики його зупинки.**

2. Мінекономрозвитку практично не здійснювало повноваження Уповноваженого органу управління, передбачені статтею 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об'єктами державної власності”. При набутті права управління Укрхімтрансаміаком **зміни до його установчих документів Мінекономрозвитку не внесено.** Підприємство діє відповідно до Статуту, затвердженого ще Мінпромполітики у 2014 році. Неприведення у відповідність із чинним законодавством установчих документів Укрхімтрансаміаку призвело до того, що **норми положень його структурних підрозділів теж не актуалізовано.** Зміна Уповноваженого органу управління із Мінпромполітики на Мінекономрозвитку **не сприяла забезпеченню високоефективної і стабільної роботи підприємства.**

Організаційне забезпечення передання Укрхімтрансаміаку із сфери управління Мінпромполітики до сфери управління Мінекономрозвитку **тривало 9 місяців.** У результаті, право на управління об'єктом виникло в Мінекономрозвитку лише у грудні 2014 року. Провадження господарської діяльності підприємства відбувалось **без стратегічного та інвестиційних планів.**

Мінекономрозвитку у 2015–2016 роках **не проведено жодного заходу внутрішнього аудиту** щодо Укрхімтрансаміаку. На колегіях Міністерства розгляд проблемних питань підприємства **взагалі не здійснювався.**

Моніторинг фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів, здійснювався Мінекономрозвитку **формально.** **Заходи до поліпшення роботи не вживалися.**

3. Численні коригування фінансових планів Укрхімтрансаміаку призвели до того, що **змінений фінансовий план Укрхімтрансаміаку на 2014 рік та фінансовий план на 2015 рік не були затверджені.** Проект рішення Уряду щодо затвердження фінплану на 2014 рік Мінекономрозвитку **взагалі не**

подавало. Відповідний проект урядового розпорядження на 2015 рік **не було знято з розгляду** Урядовим комітетом з питань економічного розвитку та європейської інтеграції у січні 2016 року.

Фінансовий план Укрхімтрансміаку на 2016 рік був затверджений за місяць до завершення бюджетного року. **Проект урядового розпорядження про затвердження фінансового плану Укрхімтрансміаку на 2016 рік Мінекономрозвитку подано на розгляд Уряду у жовтні 2016 року із затримкою більш ніж на 14 місяців. За відсутності основного планового документа – фінплану, відповідно до якого підприємство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року, діяльність підприємства фактично паралізована.**

4. На законодавчому рівні використання та розпорядження майном державного підприємства достатньо врегульоване. Водночас, всупереч п. 4 Прикінцевих положень Закону України від 02.06.2016 № 1405 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об’єктами державної та комунальної власності”, станом на 01.02.2017 **Кабінетом Міністрів України не забезпечено прийняття порядку** утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного унітарного підприємства. **Порядок та строки оприлюднення інформації про діяльність такого підприємства також не визначено.**

Програмне забезпечення діяльності Укрхімтрансміаку було недостатнім. Відповідно до звітів про виконання Галузевої програми станом на 01.10.2016 її заходи реалізовані лише на **48,3 відсотка**. В цілому у періоді, що перевірявся, передбачені Галузевою програмою напрями було профінансовано на загальну суму 522,3 млн грн, що становить **31,2 відс.** загального обсягу її фінансування у 2009–2015 роках та за 9 місяців 2016 року. **Зовнішній контроль за виконанням Галузевої програми і цільовим використанням виділених для цього коштів у 2015–2016 роках не здійснювався.** Діюча редакція Галузевої програми **не конкретизує і не деталізує економічного ефекту, що буде досягнутий від її впровадження.**

5. Положення про відповідальні департаменти Мінекономрозвитку – колишній Департамент управління державною власністю та розвитку промисловості і діючий Департамент управління державної власності затверджувалися несвоєчасно. Завдання та обов’язки їх структурних підрозділів, у тому числі і щодо діяльності суб’єктів господарювання, підпорядкованих Міністерству, взагалі **не визначалися.** **В порушення вимог п. 4.3 Положення про Департамент управління державною власністю та розвитку промисловості та 1.5 Положення про Департамент управління державною власністю положення про структурні підрозділи департаментів не затверджувалися.** У здійсненні внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту на підприємстві Департамент участі не брав.

6. З часу обрання на посаду керівника Укрхімтрансміаку Павла Шебести більше двох місяців рішення про його призначення не приймається. Як наслідок, контракт з директором не укладено.

Постійні зміни осіб, які здійснювали керівництво Укрхімтрансміаком, а також відсутність скоординованих дій між Уповноваженим органом управління та підприємством у кадровій політиці щодо керівного складу не сприяють його ефективній роботі. При цьому відповідальність осіб, на яких покладалося виконання обов'язків директора підприємства, наказами Міністерства не визначена.

Мінекономрозвитку порушувалися вимоги Порядку проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Кандидатури осіб, на яких тимчасово покладалося виконання обов'язків керівника підприємства, що має стратегічне значення для економіки та безпеки держави і вартість активів якого за даними останньої фінансової звітності або річний розмір чистого доходу якого перевищує 200 млн грн, з Урядом не погоджувалися.

Мінекономрозвитку всупереч ст. 6 Закону № 185 фактично не здійснювався контроль за дотриманням вимог укладеного з керівником підприємства контракту. Звіт директора Укрхімтрансміаку за 2014 рік та щоквартальні звіти за 2015 рік та за I квартал 2016 року відсутні. При цьому навіть контракт, укладений з директором Бондіком В.А. ще Агентством держмайна України, в Міністерстві відсутній.

7. Результати фінансово-господарської діяльності Укрхімтрансміаку за 2014 – 2016 роки свідчать, що підприємство не в змозі швидко отримувати грошові кошти від матеріальних або інших цінностей для покриття поточних фінансових зобов'язань.

У кінці вересня 2015 року Мінекономрозвитку своїм наказом прийняло недостатньо обґрунтоване і виважене рішення щодо встановлення збільшеної надбавки до тарифу за транзит міаку трубопровідним транспортом через територію України, що призвело до судових спорів між російським суб'єктом господарювання та Уповноваженим органом України. Російська сторона виграла судове засідання щодо неправомірності виданого Мінекономрозвитку наказу. Зазначене призведе до втрат Укрхімтрансміаку на суму позову від російської сторони, що, в свою чергу, створить ризики погіршення фінансового стану підприємства.

8. Відсутність контролю з боку Мінекономрозвитку призвела до використання коштів з порушенням вимог чинного законодавства. Так, всупереч вимогам пп. 1 п. 1 Порядку здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899, за

9 місяців 2016 року Укрхімтрансміак здійснило витрати на капітальні інвестиції у сумі **102,0 тис. гривень**. Разом з тим, у зв'язку із затвердженням 30.11.2016 фінансового плану підприємства на 2016 рік, **ці витрати були внормовані**. Аналогічні порушення при здійсненні витрат на капітальні інвестиції встановлені і в структурному підрозділі підприємства. За 9 місяців 2016 року Миколаївським управлінням магістрального аміакопроводу здійснено такі витрати на суму **17,0 тис. гривень**.

Крім того, **результативність при використанні коштів в сумі 54953,2 тис. грн на придбання насосних агрегатів на сьогодні не досягнена**. Відсутність затвердженого фінансового плану у 2015 року та несвоєчасне його затвердження у 2016 році унеможливила їх встановлення та досягнення запланованих результатів.

Керівництвом Укрхімтрансміаку також були нанесені збитки державному підприємству в сумі 1383,0 тис. грн у цінах 2002 року, адже придбаний за ці кошти експериментальний насосний агрегат АХБ-590-1100 та пристрій гідравлічний з 2002 року не використовуються.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак” затвердити.

2. Кабінету Міністрів України рекомендувати:

- затвердити порядок утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного унітарного підприємства та її комітетів;
- затвердити порядок оприлюднення інформації державними унітарними підприємствами про свою діяльність та строки її оприлюднення;
- забезпечити розроблення інших нормативно-правових документів, необхідних для реалізації Закону України від 02.06.2016 № 1405 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об’єктами державної та комунальної власності”.

3. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України рекомендувати:

- розглянути результати проведеного аудиту на Колегії міністерства;
- забезпечити виконання вимог Закону України “Про управління об’єктами державної власності” щодо управління стратегічно важливим об’єктом Укрхімтрансміаку;
- затвердити статут Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак”, стратегічний план розвитку та інвестиційний план підприємства;

- забезпечити завершення конкурсу на посаду директора Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак” із додержанням Порядку проведення конкурсного відбору керівників суб’єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777;

- включити до плану роботи Управління внутрішнього аудиту Мінекономрозвитку контрольний-аналітичний захід щодо Укрхімтрансміаку;

- забезпечити складання та затвердження фінансового плану підприємства на 2017 рік;

- доручити Укрхімтрансміаку вжити заходів щодо монтування обладнання, яке було придбано за рахунок коштів державного підприємства та перебуває на його складах і не використовується.

4. Українському державному підприємству “Укрхімтрансміак” рекомендувати:

- подати на затвердження Мінекономрозвитку статут підприємства, стратегічний план розвитку підприємства та інвестиційний план;

- при складанні та виконанні фінансових планів підприємства неухильно дотримуватися вимог статті 75 Господарського кодексу України та Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб’єкта господарювання державного сектору економіки, затверджений наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205;

- після затвердження статуту підприємства привести у відповідність положення про його структурні підрозділи;

- притягнути до відповідальності осіб, з вини яких були допущені порушення вимог чинного законодавства та відомчих документів Укрхімтрансміаку;

- вжити заходів щодо усунення виявлених за результатами аудиту недоліків і порушень.

5. Надіслати рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак” Міністерству економічного розвитку і торгівлі України та Українському державному підприємству “Укрхімтрансміак”.

6. Надіслати відомості про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном Українського державного підприємства “Укрхімтрансміак” у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України.

7. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном Українського

державного підприємства “Укрхімтрансміак” і запропонувати розглянути їх на засіданні профільного комітету.

8. Рішення Рахункової палати про результати аудиту та результати його розгляду об'єктами контролю оприлюднити на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

9. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Зарембу І.М.

Т. в. п. Голови Рахункової палати

О.С. Яременко